

TRÍLANDA SÁTTMALA

NÝGGJAN TRÍLANDA SÁTTMALA MILLUM GRØNLAND, ÍSLAND OG FØROYAR

Á ráðstevnu í Grønlandi vóru tvey tilmæli um at kanna møguleikarnar fyri at gera útnorður til eitt fríhandilsøki

Árni Gregersen

Hoyvíkssáttmálin skal takast burtur og betri samstarv skal fáast í lag millum Føroyar, Ísland og Grønland.

Tað var í hvussu so er ein partur av boðskapinum, sum kom fram nú Útnorðurráðið hevði fund í Grønlandi.

Formaðurin í ráðnum, Bill Justinussen, skeyt upp, at Hoyvíkssáttmálin millum Føroyar og Ísland verður avtíkin og at ein nýggjur sáttmáli verður gjørdur, sum fevnir um Føroyar, Ísland og Grønland.

Og íslendski fiskimálaráðharrin, Sigurður Ingi Jóhannsson, sigur við grønlendska blaðið Sermitsiaq, at við at samstarva betur eiga øll trý londini at fáa nógv meira burtur úr tí tilfeingi, sum londini hava.

Hoyvíks-sáttmálin

Hoyvíkssáttmálin er ein handilssáttmáli millum Føroyar og Ísland. Hann var gjørdur í 2005.

EBS-sáttmálarnir, sum ES gjørði við fleiri onnur lond, eru fyrimyndin fyri Hoyvíkssáttmálanum. Kortini er nógv minni skrivað í Hoyvíkssáttmálanum, tí endamálið var eisini at gera atað lættari at handla millum londini bæði.

Um sáttmálin hevur gagnað samhandlinum eru ymiskar meiningar um. Frá føroyskari síðu er ført fram

fleiri ferðir, at sáttmálin ikki gera tað lættari hjá føroysku vinnuni at handla fiskavørur og landbúnaðarvørur við Ísland.

Nú hevur so formaðurin í Útnorðurráðnum, Bill Justinussen, Miðflokkurin, skotið upp, at Hoyvíkssáttmálin verður avtíkin og ein annar sáttmáli í staðin gerast millum Grønland, Ísland og Føroyar.

- Eg haldi, at tað rætta er, at vit gera ein heilt nýggjan sáttmála, sum fatar um øll trý londini. Eisini tí, at Hoyvíkssáttmálin er 10 ára gamal og helst skal dagfórast kortini, sigur Bill Justinussen.

Meira samstarv

Á temaráðstevnuni, sum hevur verið í Grønlandi seinastu dagarnar, hevur nógv tos verið um meira samstarv í útnorði.

Ráðstevnan avgjórði at koma við tveimum tilmælum til Útnorðurráðið. Annað er, at eitt fríhandilsøki verður gjørt í útnorðuri. Til at fyrireika hetta, verður mælt til, at ein politikari úr hvørjum landi verða settir í eina nenvd, sum skal gera kanningar millum vinnurekandi fyri at vita, um tørstur er á einum síkum fríhandilsøki og einum handilskamari.

Hitt tilmæli er at seta niður eina embætisnevnd, sum skal kanna hvør samhandil í lötuni er millum tey trý

londini: Føroyar, Ísland og Grønland. Hendan nevndin skal eisini kanna hvørjar avtalur londini hvør sær hava við onnur lond.

Missa fyri at fáa meira

Meðan ráðstevnan hevur veirð í Grønlandi, var eisini ein pallborðsfundur, sum kjakaðist um, hvussu tað fer at vera um tey trý londini saman fara at gera handilsavtalur við onnur lond.

Fleiri ávarðau um, at hetta helst fer at kosta í summum førum. Millum annað hevur Grønland eina sera góða avtalu við ES.

-Tað hevði sjálvandi verið eins týrki um vit standa saman í slíkum samráðingum, menb eg ivist í um vit fáa eina betri avtalu enn hana, sum Grønland hevur í dag, sigur grønlendski landsstýrismaður við uttanríkis-málum, Vittus Qujaukitsoq, Siumut.

Íslendski fiskimálaráðharrin, Sigurður Ingi Jóhannsson, helt, at tað sjálvandi fer at styrkja londini um tey standa saman í samráðingum við onnur lond.

Arktis

Á ráðstevnuni í Grønlandi var eisini tosað um, hvussu stór-an týðning Arktis hevur fyri Grønland, Ísland og Føroyar.

Formaðurin í ráðnum, Bill Justinussen, sigur, at Arktis er ein apurtur av Útnorði og tí eigur ráðið at spyrja seg sjálvt hvussu heimurin fer at síggja út á okkara leiðum um 10 ár.



Bill Justinussen, formaður í Útnorðurráðnum:
Lat okkum gera ein nýggjan trílandasáttmála